

NN31545.0277

INSTITUUT VOOR CULTUURTECHNIEK EN WATERHUISHOUDING

NOTA 277, d.d. 18 november 1964

Eenvoudige proefschema's ten behoeve van de Sinderhoeve
met de bijbehorende analyses
(Vervolg NOTA 263)

I. G. M. Brück

BIBLIOTHEEK DE HAAG
Droevendaalseweg 3a
Postbus 241
6700 AE Wageningen

Nota's van het Instituut zijn in principe interne communicatiemid-
delen, dus geen officiële publikaties.

Hun inhoud varieert sterk en kan zowel betrekking hebben op een
eenvoudige weergave van cijferreeksen, als op een concluderende
discussie van onderzoeksresultaten. In de meeste gevallen zullen
de conclusies echter van voorlopige aard zijn omdat het onder-
zoek nog niet is afgesloten.

Aan gebruikers buiten het Instituut wordt verzocht ze niet in pu-
blikaties te vermelden.

Bepaalde nota's komen niet voor verspreiding buiten het Instituut
in aanmerking.

1783872

De twee-klassen indeling

Bij het gewarde blokkenschema wordt op andere wijze dan bij de één-klasse indeling getracht de nauwkeurigheid te verhogen. Bij veldproeven is bekend, dat de vruchtbaarheid van plaats tot plaats verschillen vertoont. Daarom wordt het veld allereerst in blokken verdeeld, daarna de blokken weer in zoveel veldjes als er behandelingen moeten worden vergeleken.

	N			
	Blok 1	Blok 2	Blok 3	
W	a	b	c	O
	b	d	a	
	c	a	b	
	d	c	d	
	Z			

Indien elke behandeling even vaak gerepresenteerd is in elk blok, wordt het verschil tussen behandelingsgemiddelden niet verstoord door het verschil tussen de blokken en zijn blokken en behandelingen zogenaamd orthogonaal.

De orthogonaliteit heeft tot gevolg, dat de waarnemingscijfers statistisch gemakkelijk te verwerken zijn.

Is in een bepaalde richting in het veld bijvoorbeeld $0 \rightarrow W$ een vruchtbaarheidsverloop te constateren, dan moet de richting van de blokken loodrecht, dus $N \rightarrow Z$, staan op de richting van het vruchtbaarheidsverloop in het veld. Het verschil in vruchtbaarheid binnen de blokken is nu dus gemiddeld kleiner dan het verschil in vruchtbaarheid tussen veldjes in verschillende blokken. Het model van de waarnemingsvector $\underline{x}$ is:

$$\underline{x} = \frac{\underline{x}}{N} + \frac{\underline{x}}{\text{Blok}^*} + \frac{\underline{x}}{\text{Beh}^*} + \frac{\underline{x}}{T}$$

Indien in het algemeen een indeling van m blokken, elk van n behandelingen wordt gebruikt, dan is de verdeling van de dimensies:

$$n \times m = 1 + (m-1) + (n-1) + (m-1)(n-1)$$

De ruimten N , $Blok^*$, Beh^* en T zijn onderling orthogonale ruimten van respectievelijk niveau, zuiver blok-, zuiver behandelingseffect en toeval. De toevalsruimte T bevat de vruchtbaarheidsverschillen voor zover deze zich binnen de blokken manifesteert.

Daar projectie van de waarnemingsvector $\underline{x}$ op elk van deze ruimten verkrijgt men de kwadraten van de lengte van de projecties, die het schema voor de variantie-analyse vormen. Door de onderlinge orthogonaliteit is de stelling van Pythagoras van toepassing en is:

$$\underline{x}^2 = \frac{x^2}{N} + \frac{x^2}{Blok^*} + \frac{x^2}{Beh^*} + \frac{x^2}{T} \quad (1)$$

Voorbeeld:

Gegevens van drainafvoer in mm per etmaal. 19 Percelen gelegen op Schouwen, per perceel 3 drains.

Doel:

Het nagaan of op alle percelen dezelfde afvoer optreedt. Gegevens verstrekt door B. VAN DER WEERD te Goes, 1964.

De blokindeling is hier een indeling naar percelen, binnen de percelen een indeling naar drains. Het verschil tussen perceelsgemiddelden wordt niet beïnvloed door het verschil tussen de drains en er geldt:

$$\underline{x} = \frac{x}{N} + \frac{x}{Perc^*} + \frac{x}{Drain^*} + \frac{x}{T}$$

The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions. It emphasizes that every entry should be supported by a valid receipt or invoice. This not only helps in tracking expenses but also ensures compliance with tax regulations. The second part of the document provides a detailed breakdown of the company's revenue for the quarter. It shows a steady increase in sales, particularly in the electronics and software divisions. The management team is pleased with these results and expects continued growth in the coming months.

Financial Summary

The following table summarizes the key financial metrics for the quarter. Total revenue reached \$1.2 million, a 15% increase from the previous quarter. Operating expenses were kept under control, resulting in a net profit of \$250,000. The company's financial health remains strong, with a solid balance sheet and a positive cash flow. Management is confident in the company's ability to meet its long-term goals.

In addition to the financial performance, the company has also made significant progress in its marketing and sales efforts. The launch of the new product line was a major success, with initial sales exceeding expectations. The company is currently evaluating the market response and will be implementing further strategies to maximize the potential of this new offering.

The management team is committed to transparency and will continue to provide regular updates on the company's performance. We are grateful to our shareholders and stakeholders for their continued support and confidence in the company. The future is bright, and we are excited about the opportunities ahead.

Conclusion

In conclusion, the company has achieved a strong performance in the quarter, demonstrating its resilience and growth potential. The management team is committed to maintaining this momentum and ensuring the company's long-term success. We look forward to the continued support of our stakeholders and the achievement of our strategic objectives.

	Drain 1	Drain 2	Drain 3	Drain 1+2+3
Perceel 1	- 0.96	- 0.23	- 0.21	- 1.40
2	- 0.27	- 0.36	- 0.50	- 1.13
3	- 0.92	- 0.72	- 1.40	- 3.04
4	- 0.70	- 1.70	- 1.70	- 4.10
5	- 1.00	- 0.22	- 0.25	- 1.47
6	+ 0.09	- 0.21	+ 0.29	+ 0.17
7	- 0.68	- 0.96	- 0.59	- 2.23
8	- 0.80	- 0.72	- 0.72	- 2.24
9	+ 0.25	+ 0.39	+ 0.39	+ 1.03
10	- 0.89	- 0.68	- 1.52	- 3.09
11	- 0.80	- 0.55	- 1.30	- 2.65
12	- 1.15	- 0.96	- 0.70	- 2.81
13	- 0.51	- 1.52	- 0.52	- 2.55
14	- 0.96	- 0.72	- 0.44	- 2.12
15	- 1.40	- 0.74	- 0.35	- 2.49
16	- 0.77	- 0.59	- 0.68	- 2.04
17	- 0.11	- 0.82	- 0.15	- 1.08
18	- 0.44	- 0.02	- 0.01	- 0.47
19	+ 0.18	+ 0.24	0.05	+ 0.47
$\sum$ Percelen	-11.84	- 11.09	-10.31	-33.24

Totaal 3 x 19 = 57 gegevens

Van de oorspronkelijke gegevens werd een constant getal afgetrokken. (Dit om het rekenwerk zonder machine te vergemakkelijken) Voor de variantie maakt dit echter géén verschil.

Projectie van $\underline{x}$ op de respectievelijke ruimten:

Niveau:

$$x_N = \frac{-33.24}{57} \begin{pmatrix} 1 & 1 & 1 \\ \vdots & \vdots & \vdots \\ 1 & 1 & 1 \end{pmatrix} \quad \text{en} \quad x_N^2 = \left(\frac{33.24}{57}\right)^2 \times 57 = 19.384$$

Year	Production (Q)	Price (P)	Revenue (R)
1950	100	10	1000
1951	110	11	1210
1952	120	12	1440
1953	130	13	1690
1954	140	14	1960
1955	150	15	2250
1956	160	16	2560
1957	170	17	2890
1958	180	18	3240
1959	190	19	3610
1960	200	20	4000
1961	210	21	4410
1962	220	22	4840
1963	230	23	5290
1964	240	24	5760
1965	250	25	6250
1966	260	26	6760
1967	270	27	7290
1968	280	28	7840
1969	290	29	8410
1970	300	30	9000

The following table shows the production and price data for a commodity from 1950 to 1970. The production (Q) and price (P) are given in the first two columns. The revenue (R) is calculated as the product of production and price.

The revenue (R) increases from 1000 in 1950 to 9000 in 1970. The price (P) increases from 10 in 1950 to 30 in 1970. The production (Q) increases from 100 in 1950 to 300 in 1970.

The revenue (R) is a function of production (Q) and price (P). The revenue (R) is a quadratic function of production (Q) and price (P).

Perceel[¶]:

$$x_{\text{Perc}}^{\#} = \frac{-1.40}{3} \begin{pmatrix} 1 & 1 & 1 \\ 0 & 0 & 0 \\ \vdots & \vdots & \vdots \\ 0 & 0 & 0 \end{pmatrix} + \frac{-1.13}{3} \begin{pmatrix} 0 & 0 & 0 \\ 1 & 1 & 1 \\ 0 & 0 & 0 \\ \vdots & \vdots & \vdots \\ 0 & 0 & 0 \end{pmatrix} + \dots + \frac{0.47}{3} \begin{pmatrix} 0 & 0 & 0 \\ \vdots & \vdots & \vdots \\ 0 & 0 & 0 \\ 1 & 1 & 1 \end{pmatrix}$$

en

$$x_{\text{Perc}}^2 = \left(\frac{1.40}{3}\right)^2 \times 3 + \left(\frac{1.13}{3}\right)^2 \times 3 + \dots + \left(\frac{0.47}{3}\right)^2 \times 3 = 29.988$$

maar

$$x_{\text{Perc}}^{\# 2} = x_{\text{Perc}}^2 - x_{\text{N}}^2 = 29.988 - 19.384 = 10.604$$

Drain[¶]:

$$x_{\text{Drain}} = \frac{-11.84}{19} \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ \vdots & \vdots & \vdots \\ 1 & 0 & 0 \end{pmatrix} + \frac{-11.09}{19} \begin{pmatrix} 0 & 1 & 0 \\ \vdots & \vdots & \vdots \\ 0 & 1 & 0 \end{pmatrix} + \frac{-10.31}{19} \begin{pmatrix} 0 & 0 & 1 \\ \vdots & \vdots & \vdots \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix}$$

en

$$x_{\text{Drain}}^2 = \left(\frac{11.84}{19}\right)^2 \times 19 + \left(\frac{11.09}{19}\right)^2 \times 19 + \left(\frac{10.31}{19}\right)^2 \times 19 = 19.446$$

maar

$$x_{\text{Drain}}^{\# 2} = x_{\text{Drain}}^2 - x_{\text{N}}^2 = 19.446 - 19.384 = 0.062$$

Totaal:

$$0.96^2 + 0.27^2 + \dots + 0.05^2 = 34.522$$

Voor de berekening van de netto kwadraatsommen of ook wel kwadraatsommen gezuiverd van niveau voor percelen respectievelijk drains heeft men dus nodig de sommen per perceel respectievelijk drain en de totale som.

Na aftrekking van de kwadraatsommen verkrijgt men de som van kwadraten

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10.

$$\frac{1}{2} \frac{d^2 x}{dt^2}$$

$$-m \omega^2 x = m \frac{d^2 x}{dt^2} + \dots$$

$$\frac{d^2 x}{dt^2}$$

$$x(t) = A \cos(\omega t) + B \sin(\omega t) + \dots$$

Answer

$$\frac{d^2 x}{dt^2} + \dots = \frac{d^2 x}{dt^2} + \dots$$

11

$$\frac{d^2 x}{dt^2} + \dots = \frac{d^2 x}{dt^2} + \dots$$

12

$$\frac{d^2 x}{dt^2} + \dots$$

13

$$\frac{d^2 x}{dt^2} + \dots$$

14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50.

voor toeval (analoog aan (1)):

$$\begin{aligned} \underline{x}_T^2 &= \underline{x}^2 - \underline{x}_N^2 - \underline{x}_{\text{Perc}}^2 - \underline{x}_{\text{Drain}}^2 \\ &= 34.522 - 19.384 - 10.604 - 0.062 \\ &= 4.472 \end{aligned} \quad (2)$$

en de verdeling van de dimensies:

$$36 = 57 - 1 - 18 - 2 \quad (3)$$

waaruit een zuivere schatting van σ^2 volgt:

$$s(\sigma^2) = \frac{\underline{x}_T^2}{\dim T} = \frac{4.472}{36} = 0.124 = s^2$$

en

$$s = \sqrt{0.124} = 0.352$$

Bij proeven met 2 of meer indelingen is sprake van 2 of meer effecten.

Bij een gewarde blokkenproef is dus een blokeffect en een behandelingseffect, in dit voorbeeld een perceelseffect en een draineffect.

Om deze te kunnen toetsen stelt men de nulhypothese:

$$H_0 : \text{'er is géén verschil tussen de percelen'}$$

en indien H_0 geldt, wordt de som van kwadraten voor zuiver perceelseffect opgevat als een som van kwadraten voor toeval met 18 dimensies.

Past men de F toets toe, dan is volgens (2) en (3):

$$F_{36}^{18} = \frac{10.604/18}{4.472/36} = \frac{0.589}{0.124} = 4.75$$

met een bijbehorende overschrijdingskans $P < 0.1\%$

Voor toetsing van het draineffect luidt de nulhypothese:

$$H_0 : \text{'er is géén verschil tussen de drains'}$$

The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions. It emphasizes that every entry should be supported by a valid receipt or invoice. This ensures transparency and allows for easy verification of the data.

In addition, the document outlines the procedures for handling discrepancies. If there is a difference between the recorded amount and the actual amount received or paid, it is crucial to investigate the cause immediately. This could be due to a clerical error, a missing receipt, or a change in the terms of the agreement.

The second part of the document provides a detailed breakdown of the financial data. It includes a table showing the monthly income and expenses over a period of six months. The data is as follows:

Month	Income	Expenses	Net Income
January	1200	800	400
February	1100	750	350
March	1300	900	400
April	1000	700	300
May	1150	850	300
June	1250	950	300

The total net income for the six-month period is 2050. This information is used to determine the overall financial health of the business and to identify areas for improvement.

The document concludes by stating that regular financial reviews are essential for long-term success. By staying on top of the numbers, businesses can make informed decisions and avoid potential pitfalls.

en indien H_0 geldt, wordt de som van kwadraten voor zuiver draineffect opgevat als een som van kwadraten voor toeval met 2 dimensies en weer uit (2) en (3):

$$F_{36}^2 = \frac{0.062/2}{4.472/36} = \frac{0.031}{0.124} = 0.25 \quad \text{met} \quad P > 25\%$$

Een overzicht van de variantie-analyse luidt:

Bron van variantie	Som van kwadraten	Dimensie	S (σ^2)	F	P
Niveau	19.384	1			
Tussen percelen	10.604	18	0.589	4.75	< 0,1%
Tussen drains	0.062	2	0.031	0.25	> 25 %
Toeval	4.472	36	0.124		
Totaal	34.522	57			

Conclusie

Tussen de drains blijkt géén significant verschil te bestaan, daarentegen tussen de percelen kan een duidelijk significant verschil worden aangetoond met een onbetrouwbaarheid < 0,1%. Dat wil zeggen dat de uitspraak gedaan kan worden, dat de afvoeren van perceel tot perceel onderling sterk zullen verschillen met een kleine kans, namelijk < 0,1%, dat deze verschillen op toeval berusten.

Het Latijnse vierkant

Een uitbreiding op de twee-klasse indeling naar een drie-klassen indeling is onder andere een proefschema met 3 orthogonale ruimten bijvoorbeeld van kolom, rij en behandeling: een Latijns vierkant. Hier hebben dus rij- en kolomeffect géén invloed op de verschillen tussen behandelingsgemiddelden.

Een schema voor een 4 x 4 Latijns vierkant en behandelingen a, b, c en d:

		Kolom			
		1	2	3	4
Rij	1	a	b	c	d
	2	d	a	b	c
	3	c	d	a	b
	4	b	c	d	a

Handwritten notes, possibly a list or series of entries, with some lines underlined. The text is very faint and mostly illegible.

Handwritten word or phrase, possibly "L'histoire".

Handwritten text, possibly a paragraph or a list of items, continuing from the top section.

Handwritten word or phrase, possibly "L'histoire".

Handwritten text, possibly a paragraph or a list of items, continuing from the top section.

Het model van de waarnemingsvector $\underline{x}$ is:

$$\underline{x} = \underline{x}_N + \underline{x}_{\text{Kol}}^* + \underline{x}_{\text{Rij}}^* + \underline{x}_{\text{Beh}}^* + \underline{x}_T \quad (4)$$

waarin N , Kol^* , Rij^* en Beh^* en T onderling orthogonale ruimten zijn van respectievelijk niveau, zuiver kol-, rij-, behandelingseffect en toeval.

Voor een $n \times n$ vierkant wordt de verdeling van de dimensies behorende bij (4):

$$n \times n = 1 + (n-1) + (n-1) + (n-1) + (n-1) (n-2)$$

Projectie van $\underline{x}$ op elk van de ruimten levert de variantie-analyse:

$$\underline{x}^2 = \underline{x}_N^2 + \underline{x}_{\text{Kol}}^{*2} + \underline{x}_{\text{Rij}}^{*2} + \underline{x}_{\text{Beh}}^{*2} + \underline{x}_T^2$$

en voor de analyse zijn weer nodig:

1. Som van kwadraten van alle waarnemingen
2. Sommen per rij, kolom en behandeling
3. Totale som
4. Kwadraten van de sommen onder 2. en 3.

Door aftrekking verkrijgt men de som van kwadraten voor toeval:

$$\underline{x}_T^2 = \underline{x}^2 - \underline{x}_N^2 - \underline{x}_{\text{Kol}}^{*2} - \underline{x}_{\text{Rij}}^{*2} - \underline{x}_{\text{Beh}}^{*2}$$

Bij een 4×4 Latijns vierkant zijn de basis vectoren van de verschillende ruimten:

Niveau:

$$\begin{pmatrix} 1 & 1 & 1 & 1 \\ 1 & 1 & 1 & 1 \\ 1 & 1 & 1 & 1 \\ 1 & 1 & 1 & 1 \end{pmatrix}$$

waarmee wordt aangegeven dat alle veldjes gelijke opbrengsten zouden geven, als

1. The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions and activities. It emphasizes the need for transparency and accountability in financial reporting.

2. The second part of the document outlines the various methods and techniques used to collect and analyze data. It includes a detailed description of the experimental procedures and the tools used for data collection.

3. The third part of the document presents the results of the study. It includes a series of tables and graphs that illustrate the findings and the statistical analysis performed on the data.

4. The fourth part of the document discusses the implications of the findings and the potential applications of the research. It highlights the significance of the results and the need for further investigation in this area.

5. The fifth part of the document provides a conclusion and summarizes the key points of the study. It reiterates the importance of the research and the need for continued efforts in this field.

6. The sixth part of the document includes a list of references and a bibliography. It provides a comprehensive list of the sources used in the study and the works cited in the text.

7. The seventh part of the document contains a list of appendices and additional information. It includes supplementary data and details that are not included in the main body of the document.

8. The eighth part of the document is a list of figures and tables. It provides a detailed description of each figure and table, including the data presented and the methods used for its creation.

9. The ninth part of the document is a list of footnotes and endnotes. It provides additional information and clarifications related to the main text of the document.

10. The tenth part of the document is a list of acknowledgments. It expresses gratitude to the individuals and organizations that provided support and assistance during the course of the study.

er geen behandelings-, noch kolom-, nog rij-effect zou bestaan.

Een basis voor de ruimte van de kolommen:

$$\begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 & 0 \\ 1 & 0 & 0 & 0 \\ 1 & 0 & 0 & 0 \\ 1 & 0 & 0 & 0 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} 0 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 0 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} 0 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 0 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} 0 & 0 & 0 & 1 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{pmatrix}$$

waarmee wordt aangegeven dat in een kolom alle veldjes gelijke opbrengsten zouden geven als er geen rij-, noch behandelingseffect zou bestaan.

De ruimte van zuiver kolomeffect staat loodrecht op de ruimte van het niveau in de ruimte van kolommen, dus

$$\left[\begin{matrix} p \\ p \\ p \\ p \end{matrix} \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 & 0 \\ 1 & 0 & 0 & 0 \\ 1 & 0 & 0 & 0 \\ 1 & 0 & 0 & 0 \end{pmatrix} + \begin{matrix} q \\ q \\ q \\ q \end{matrix} \begin{pmatrix} 0 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 0 \end{pmatrix} + \begin{matrix} r \\ r \\ r \\ r \end{matrix} \begin{pmatrix} 0 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 0 \end{pmatrix} + \begin{matrix} s \\ s \\ s \\ s \end{matrix} \begin{pmatrix} 0 & 0 & 0 & 1 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{pmatrix} \right] \times \begin{pmatrix} 1 & 1 & 1 & 1 \\ 1 & 1 & 1 & 1 \\ 1 & 1 & 1 & 1 \\ 1 & 1 & 1 & 1 \end{pmatrix} = 0$$

en dus

$$4p + 4q + 4r + 4s = 0$$

$$p + q + r + s = 0$$

dus

$$s = -p - q - r$$

De basis van zuiver kolomeffect: Kol^{*} ziet er nu als volgt uit:

$$\begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 & -1 \\ 1 & 0 & 0 & -1 \\ 1 & 0 & 0 & -1 \\ 1 & 0 & 0 & -1 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} 0 & 1 & 0 & -1 \\ 0 & 1 & 0 & -1 \\ 0 & 1 & 0 & -1 \\ 0 & 1 & 0 & -1 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} 0 & 0 & 1 & -1 \\ 0 & 0 & 1 & -1 \\ 0 & 0 & 1 & -1 \\ 0 & 0 & 1 & -1 \end{pmatrix} \text{ met 3 dimensies}$$

QUESTION

1. A company has a profit function $P(x) = -x^2 + 12x - 10$, where x is the number of units produced. Find the maximum profit and the number of units that must be produced to achieve this profit.

2. A rectangular field is to be fenced on three sides. If the total length of the fence is 1200 m, find the dimensions of the field that will give the maximum area.

3. A rectangular field is to be fenced on three sides. If the total length of the fence is 1200 m, find the dimensions of the field that will give the maximum area.

ANSWER

1. The profit function is $P(x) = -x^2 + 12x - 10$. This is a downward-opening parabola. The maximum profit occurs at the vertex, where $x = -\frac{b}{2a} = -\frac{12}{2(-1)} = 6$. Substituting $x = 6$ into the profit function gives $P(6) = -(6)^2 + 12(6) - 10 = -36 + 72 - 10 = 26$. Therefore, the maximum profit is 26 units, achieved when 6 units are produced.

2. Let the length of the field be x and the width be y . Since the field is fenced on three sides, the total length of the fence is $x + 2y = 1200$. The area of the field is $A = xy$. We can express y in terms of x as $y = \frac{1200 - x}{2}$. Substituting this into the area function gives $A(x) = x \left(\frac{1200 - x}{2} \right) = \frac{1200x - x^2}{2}$. This is a downward-opening parabola. The maximum area occurs at the vertex, where $x = -\frac{b}{2a} = -\frac{1200}{2(-1)} = 600$. Substituting $x = 600$ into the area function gives $A(600) = \frac{1200(600) - (600)^2}{2} = \frac{720000 - 360000}{2} = 180000$. Therefore, the maximum area is 180,000 m², achieved when the length is 600 m and the width is 300 m.

op analoge wijze:

Rij^{*}:

$$\begin{pmatrix} 1 & 1 & 1 & 1 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \\ -1 & -1 & -1 & -1 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} 0 & 0 & 0 & 0 \\ 1 & 1 & 1 & 1 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \\ -1 & -1 & -1 & -1 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \\ 1 & 1 & 1 & 1 \\ -1 & -1 & -1 & -1 \end{pmatrix}$$

Beh^{*}:

$$\begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 & -1 \\ -1 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & -1 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & -1 & 1 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} 0 & 1 & 0 & -1 \\ -1 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & -1 & 0 & 1 \\ 1 & 0 & -1 & 0 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} 0 & 0 & 1 & -1 \\ -1 & 0 & 0 & 1 \\ 1 & -1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & -1 & 0 \end{pmatrix}$$

$\begin{matrix} || & & || & & || \\ B_1 & & B_2 & & B_3 \end{matrix}$

Indien het rij-effect van kolom tot kolom verschillen vertoont, spreekt men van interactie tussen rijen en kolommen.

De basisvectoren van deze interactie ruimte van zuiver rij x kolomeffect verkrijgt men door vermenigvuldiging van de basisvectoren van Rij^{*} met de basisvectoren van Kol^{*}:

Rij^{*} x Kol^{*}:

$$\begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 & -1 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \\ -1 & 0 & 0 & 1 \end{pmatrix} = y_1, \begin{pmatrix} 0 & 1 & 0 & -1 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & -1 & 0 & 1 \end{pmatrix} = y_2, \begin{pmatrix} 0 & 0 & 1 & -1 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & -1 & 1 \end{pmatrix} = y_3,$$

$$\begin{pmatrix} 0 & 0 & 0 & 0 \\ 1 & 0 & 0 & -1 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \\ -1 & 0 & 0 & 1 \end{pmatrix} = y_4, \begin{pmatrix} 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & -1 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & -1 & 0 & 1 \end{pmatrix} = y_5, \begin{pmatrix} 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & -1 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & -1 & 1 \end{pmatrix} = y_6,$$

$$\begin{pmatrix} 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \\ 1 & 0 & 0 & -1 \\ -1 & 0 & 0 & 1 \end{pmatrix} = y_7, \begin{pmatrix} 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & -1 \\ 0 & -1 & 0 & 1 \end{pmatrix} = y_8, \begin{pmatrix} 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & -1 \\ 0 & 0 & -1 & 1 \end{pmatrix} = y_9$$

Nu blijkt, dat de basisvectoren van de zuivere behandelingseffect-ruimte Beh^{*} een lineaire combinatie zijn van de basisvectoren van Rij^{*} x Kol^{*} en wel:

$$B_1 = y_1 - y_4 + y_5 - y_8 + y_9$$

$$B_2 = y_2 - y_4 - y_8 + y_6$$

$$B_3 = y_7 - y_4 - y_8 + y_3$$

The following table shows the results of the experiment. The first column is the number of trials, the second column is the number of correct responses, and the third column is the percentage of correct responses.

Number of Trials	Number of Correct Responses	Percentage of Correct Responses
10	7	70%
20	14	70%
30	21	70%
40	28	70%
50	35	70%
60	42	70%
70	49	70%
80	56	70%
90	63	70%
100	70	70%

57

The following table shows the results of the experiment. The first column is the number of trials, the second column is the number of correct responses, and the third column is the percentage of correct responses.

Number of Trials	Number of Correct Responses	Percentage of Correct Responses
10	7	70%
20	14	70%
30	21	70%
40	28	70%
50	35	70%
60	42	70%
70	49	70%
80	56	70%
90	63	70%
100	70	70%

Number of Trials	Number of Correct Responses	Percentage of Correct Responses
10	7	70%
20	14	70%
30	21	70%
40	28	70%
50	35	70%
60	42	70%
70	49	70%
80	56	70%
90	63	70%
100	70	70%

The following table shows the results of the experiment. The first column is the number of trials, the second column is the number of correct responses, and the third column is the percentage of correct responses.

Number of Trials	Number of Correct Responses	Percentage of Correct Responses
10	7	70%
20	14	70%
30	21	70%
40	28	70%
50	35	70%
60	42	70%
70	49	70%
80	56	70%
90	63	70%
100	70	70%

en de zuivere behandelingseffect-ruimte is een deelruimte van de interactie-ruimte van zuiver rij x kolomeffect, of wel de ruimte van zuiver behandelingseffect is gestrengeld met de interactie-ruimte van zuiver rij x kolomeffect.

Belangrijk is, dat bij een Latijns vierkant elke effectruimte gestengeld is met de interactie-ruimte van de beide andere effecten en alléén indien géén interactie wordt verondersteld, zijn de verschillende invloeden te schatten en de toetsen, immers de restruimte van de interactie-ruimte wordt dan opgevat als toevalsruimte T.

Deze ruimte T levert dan een $S(\sigma^2)$, zodat met de F toets het kolom-, rij- en behandelingseffect kan worden getoetst.

Het nut van Latijnse vierkanten is echter zeer beperkt:

Bij vierkanten kleiner dan 4×4 is de dimensie van de toevalsruimte al zo klein, dat de schatting van de variantie onvoldoende nauwkeurig is om andere dan zeer grote invloeden overtuigend te doen uitkomen. Vierkanten groter dan 6×6 worden daarentegen slechts zelden toegepast, omdat het aantal herhalingen groter is dan mogelijk of nodig.

Bovendien worden rijen en kolommen zo langgerekt, dat interactie tussen rijen en kolommen niet is uitgesloten.

Voorbeeld:

Rode bessen-proefveld 1963.

Gemiddelde struikopbrengst van 12 struiken in grammen.

Gegevens verstrekt door de Sinderhoeve.

Doel:

Het nagaan van de invloed van 4 berekeningstrappen A, B, C en D.

De nulhypothese, die moet worden getoetst luidt:

H_0 : 'er is géén verschil tussen de berekeningstrappen A, B, C en D'.

The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions. It emphasizes that every entry should be supported by a valid receipt or invoice. This not only helps in tracking expenses but also ensures compliance with tax regulations. The second section covers the process of reconciling bank statements with the company's ledger. It provides a step-by-step guide on how to identify discrepancies and resolve them. The third part of the document addresses the issue of budgeting and financial forecasting. It offers practical tips on how to set realistic goals and monitor progress throughout the year. Finally, the document concludes with a summary of key points and a call to action for all employees to adhere to the established financial policies.

Best regards,
[Signature]

Dear Mr. [Name],
I have received your letter regarding the matter discussed in our meeting. I am sorry that I cannot provide a more definitive answer at this time, but I will do my best to resolve the issue as quickly as possible.

Yours faithfully,
[Signature]

Very truly yours,
[Signature]

Yours sincerely,
[Signature]

Schema 1

	Kolom 1	Kolom 2	Kolom 3	Kolom 4	∑ kolom	Rijgem.	Rijgem.-niveau = rijeffect
Rij 1	1810.8 ^A	1734.6 ^B	1362.9 ^C	1518.8 ^D	6427.1	1606.8	- 17.2
2	1238.3 ^D	1394.2 ^A	1495.4 ^B	1264.2 ^C	5392.1	1348.0	-276.0
3	1382.5 ^C	1520.0 ^D	1313.3 ^A	1342.5 ^B	5558.3	1389.6	-234.4
4	1607.5 ^B	2238.3 ^C	2845.8 ^D	1915.0 ^A	8606.6	2151.6	527.6
∑ Rij	6039.1	6887.2	7017.4	6040.5	25984.1		
Kolomgemiddelde	1509.8	1721.8	1754.4	1510.1		1624.0 = Niveau	
Kolomgemiddelde- Niveau = kolomeffect	-114.2	97.8	130.4	-113.9			
Behandeling	∑	Beh.gem.	Beh.gem.-niveau = beh.effect				
A	6433.3	1608.3	- 15.7				
B	7161.2	1790.3	166.3				
C	6247.9	1562.0	- 62.0				
D	6141.7	1535.4	- 88.6				
∑	25984.1						

Voor de variantie-analyse wordt berekend:

$$\begin{aligned}
 x^2 & : 1810.8^2 + 1238.3^2 + \dots + 1915.0^2 & = 44872302.15 \\
 x_N^2 & : \frac{25984.1^2}{16} & = 42198340.80 \\
 x_{Kol}^{*2} & : \frac{6039.1^2 + 6887.2^2 + 7017.4^2 + 6040.5^2}{4} - 42198340.80 & = 210263.76 \\
 x_{Rij}^{*2} & : \frac{6427.1^2 + 5392.1^2 + 5558.3^2 + 8606.6^2}{4} - 42198340.80 & = 1639314.01 \\
 x_{Beh}^{*2} & : \frac{1608.3^2 + 1790.3^2 + 1562.0^2 + 1535.4^2}{4} - 42198340.80 & = 158376.10
 \end{aligned}$$

} 2007953.87

1. The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions. This is essential for ensuring the integrity of the financial statements and for providing a clear audit trail.

2. The second part of the document outlines the various methods used to collect and analyze data. These methods include direct observation, interviews, and the use of statistical models. Each method has its own strengths and limitations, and it is important to choose the most appropriate one for the specific research question.

3. The third part of the document describes the process of data analysis. This involves identifying patterns, testing hypotheses, and drawing conclusions based on the results. It is important to use appropriate statistical tests and to interpret the results carefully, taking into account the limitations of the data and the methods used.

Method	Advantages	Disadvantages
Direct Observation	Provides first-hand information	Time-consuming and expensive
Interviews	Allows for detailed exploration of issues	Subject to bias and recall errors
Statistical Models	Can analyze large amounts of data	Requires complex mathematical skills

4. The fourth part of the document discusses the importance of ethical considerations in research. Researchers must ensure that their work is conducted in a fair and honest manner, and that they respect the rights and privacy of their subjects.

5. The fifth part of the document discusses the importance of reporting research results. Researchers should provide a clear and concise summary of their findings, and should discuss the implications of their work for practice and policy.

6. The sixth part of the document discusses the importance of ongoing evaluation and improvement. Researchers should regularly assess the quality of their work and make changes as needed to ensure that they are providing the best possible service to their clients and the public.

7. The seventh part of the document discusses the importance of collaboration and communication. Researchers should work closely with their colleagues and with the public to ensure that their work is relevant and useful.

dus

$$x_T^2 = 44872302.15 - 42198340.80 - 2007953.87 = 666007.48$$

$$\text{met dimensies } 16 - 1 - 3 \times 3 = 6$$

$$\text{waaruit } s(\sigma^2) = \frac{666007.48}{6} = 111001.25$$

$$\text{Toets op behandelingseffect} = F_6^3 = \frac{158376.10/3}{111001.25} = 0.05$$

met de bijbehorende overschrijdingskans $P > 25\%$

Conclusie

H_0 wordt dus niet verworpen en er kan géén significant verschil tussen de beregeningsgemiddelden worden aangetoond, of met andere woorden er is géén reden te veronderstellen, dat de gevonden verschillen tussen de beregeningsgemiddelden niet door toeval zouden zijn veroorzaakt.

Zijn nu in plaats van de gemiddelden van 12 struiken de opbrengsten per struik (12 struiken per veld van 36 m^2) bekend, dan wordt de verdeling van de dimensies:

$$\begin{aligned} \text{Totaal} &= \text{Niveau} + \text{Kol}^* + \text{Rij}^* + \text{Beh}^* + \text{Rest} \\ 192 &= 1 + 3 + 3 + 3 + 182 \end{aligned}$$

De berekening van de variantie-analyse is analoog aan het voorgaande.

Co-variantie-analyse

Verondersteld kan worden, dat de opbrengst per struik wordt beïnvloed door:

1. Het aantal trossen per struik $= y_1$
2. Het aantal gestel takken per struik $= y_2$
3. Het aantal éénjarige takken per struik $= y_3$

en zodanig, dat deze storende invloed van y_1 , y_2 en y_3 in de toevalsruimte van x (= opbrengst per struik) ligt, met andere woorden dat van y_1 , y_2 en y_3 de toevallige verschillen tussen de struiken (dus niet veroorzaakt door beregenings-

10. $\int \frac{1}{x^2} dx = -\frac{1}{x} + C$

11. $\int \frac{1}{x^3} dx = -\frac{1}{2x^2} + C$

12. $\int \frac{1}{x^4} dx = -\frac{1}{3x^3} + C$

13. $\int \frac{1}{x^5} dx = -\frac{1}{4x^4} + C$

14. $\int \frac{1}{x^6} dx = -\frac{1}{5x^5} + C$

15. $\int \frac{1}{x^7} dx = -\frac{1}{6x^6} + C$

16. $\int \frac{1}{x^8} dx = -\frac{1}{7x^7} + C$

$$\int \frac{1}{x^n} dx = -\frac{1}{(n-1)x^{n-1}} + C \quad (n \neq 1)$$

17. $\int \frac{1}{x} dx = \ln|x| + C$

18. $\int \frac{1}{x^2} dx = -\frac{1}{x} + C$

19. $\int \frac{1}{x^3} dx = -\frac{1}{2x^2} + C$

20. $\int \frac{1}{x^4} dx = -\frac{1}{3x^3} + C$

21. $\int \frac{1}{x^5} dx = -\frac{1}{4x^4} + C$

22. $\int \frac{1}{x^6} dx = -\frac{1}{5x^5} + C$

23. $\int \frac{1}{x^7} dx = -\frac{1}{6x^6} + C$

24. $\int \frac{1}{x^8} dx = -\frac{1}{7x^7} + C$

25. $\int \frac{1}{x^9} dx = -\frac{1}{8x^8} + C$

verschillen) de opbrengst per struik x beïnvloed hebben.

In dit geval wordt een co-variantie-analyse berekend teneinde te kunnen bepalen of deze invloed van y_1 , y_2 en y_3 dusdanig is geweest, dat hiervoor een correctie op de opbrengstcijfers in rekening moet worden gebracht, om daarna dan de verschillen tussen de gecorrigeerde berekeningsgemiddelden op significantie te toetsen.

Evenals schema 1 voor x verkrijgt men schema 2, 3 en 4 voor respectievelijk Y_1 , Y_2 en Y_3 .

Schema 2. Gemiddelde aantal trossen per struik = y_1

	Kolom 1	Kolom 2	Kolom 3	Kolom 4	$\sum$ kolom	Rijgem.	Rijeffect
Rij 1	<u>284.0</u> ^A	<u>299.1</u> ^B	<u>248.7</u> ^C	<u>210.3</u> ^D	1042.1	260.5	39.1
2	<u>166.8</u> ^D	<u>217.8</u> ^A	<u>219.2</u> ^B	<u>223.2</u> ^C	827.0	206.8	-14.6
3	<u>182.4</u> ^C	<u>235.3</u> ^D	<u>218.7</u> ^A	<u>167.2</u> ^B	803.6	200.9	-20.5
4	<u>181.5</u> ^B	<u>224.3</u> ^C	<u>240.2</u> ^D	<u>224.0</u> ^A	870.0	217.5	- 3.9
$\sum$ Rijen	814.7	976.5	926.8	824.7	3542.7		
Kolomgemiddelde	203.7	244.1	231.7	206.2			221.4 = Niveau
Kolomeffect	-17.7	22.7	10.3	-15.2			
Behandeling	$\sum$	Beh.gem.Beh.effect					
A	944.5	236.1	14.7				
B	873.3	218.3	- 3.1				
C	878.6	219.6	- 1.8				
D	846.3	211.6	- 9.8				
$\sum$	3542.7						

1. The first part of the document is a list of names and addresses. The names are:

 1. Mr. J. H. Smith, 123 Main St., New York, N.Y.

 2. Mr. J. D. Jones, 456 Elm St., Chicago, Ill.

 3. Mr. W. E. Brown, 789 Oak St., Boston, Mass.

 4. Mr. R. L. Green, 101 Pine St., Philadelphia, Pa.

 5. Mr. S. K. White, 202 Cedar St., San Francisco, Cal.

 6. Mr. T. M. Black, 303 Birch St., Los Angeles, Cal.

 7. Mr. U. N. Gray, 404 Spruce St., Portland, Ore.

 8. Mr. V. O. Blue, 505 Ash St., Seattle, Wash.

 9. Mr. W. P. Red, 606 Willow St., Denver, Colo.

 10. Mr. X. Q. Purple, 707 Hickory St., Minneapolis, Minn.

 11. Mr. Y. R. Yellow, 808 Maple St., St. Paul, Minn.

 12. Mr. Z. S. Orange, 909 Poplar St., Kansas City, Mo.

Name	Address	City	State	Zip
Mr. J. H. Smith	123 Main St.	New York	N.Y.	10001
Mr. J. D. Jones	456 Elm St.	Chicago	Ill.	60601
Mr. W. E. Brown	789 Oak St.	Boston	Mass.	02101
Mr. R. L. Green	101 Pine St.	Philadelphia	Pa.	19101
Mr. S. K. White	202 Cedar St.	San Francisco	Cal.	94101
Mr. T. M. Black	303 Birch St.	Los Angeles	Cal.	90001
Mr. U. N. Gray	404 Spruce St.	Portland	Ore.	97201
Mr. V. O. Blue	505 Ash St.	Seattle	Wash.	98101
Mr. W. P. Red	606 Willow St.	Denver	Colo.	80201
Mr. X. Q. Purple	707 Hickory St.	Minneapolis	Minn.	55401
Mr. Y. R. Yellow	808 Maple St.	St. Paul	Minn.	55101
Mr. Z. S. Orange	909 Poplar St.	Kansas City	Mo.	64101

Product	Quantity	Unit Price	Total Price
Apples	100	1.00	100.00
Bananas	50	2.00	100.00
Oranges	200	0.50	100.00
Pears	100	1.00	100.00
Apples	100	1.00	100.00
Bananas	50	2.00	100.00
Oranges	200	0.50	100.00
Pears	100	1.00	100.00
Total			400.00

Schema 3. Gemiddelde aantal gestel takken per struik = y_2

	Kolom 1	Kolom 2	Kolom 3	Kolom 4	$\sum$ kolom	Rijgem.	Rijeffect
Rij 1	4.5 ^A	4.7 ^B	3.8 ^C	4.0 ^D	17.0	4.2	-0.3
2	4.6 ^D	4.7 ^A	4.2 ^B	4.2 ^C	17.7	4.4	-0.1
3	4.6 ^C	4.8 ^D	4.6 ^A	4.3 ^B	18.3	4.6	0.1
4	4.2 ^B	4.8 ^C	4.4 ^D	5.0 ^A	18.4	4.6	0.1
$\sum$ Rijen	17.9	19.0	17.0	17.5	71.4		
Kolomgemiddelde	4.5	4.8	4.2	4.4		4.5 = Niveau	
Kolomeffect	0	0.3	- 0.3	- 0.1			

Behandeling	$\sum$	Beh.gem.	Beh.effect
A	18.8	4.7	0.2
B	18.0	4.5	0
C	17.4	4.4	- 0.1
D	17.2	4.3	- 0.2
$\sum$	71.4		

Schema 4. Gemiddelde aantal éénjarige takken per struik = y_3

	Kolom 1	Kolom 2	Kolom 3	Kolom 4	$\sum$ kolom	Rijgem.	Rijeffect
Rij 1	18.0 ^A	23.7 ^B	22.3 ^C	24.1 ^D	88.1	22.0	-1.4
2	16.7 ^D	26.2 ^A	23.8 ^B	24.8 ^C	91.5	22.9	-0.5
3	18.8 ^C	24.8 ^D	25.8 ^A	22.7 ^B	92.1	23.0	-0.4
4	20.4 ^B	26.8 ^C	28.8 ^D	27.3 ^A	103.3	25.8	2.4
$\sum$ Rijen	73.9	101.5	100.7	98.9	375.0		
Kolomgemiddelde	18.5	25.4	25.2	24.7		23.4 = Niveau	
Kolomeffect	- 4.9	2.0	1.8	1.3			

Behandeling	$\sum$	Beh.gem.	Beh.effect
A	97.3	24.3	0.9
B	91.9	23.0	- 0.4
C	92.7	23.2	- 0.2
D	93.1	23.3	- 0.1
$\sum$	375.0		

De vectoren $\underline{y}_1$, $\underline{y}_2$ en $\underline{y}_3$ moeten worden ontbonden in loodrechte componenten, één in de ruimte kolom + rij + behandeling en één hier loodrecht op, in de ruimte R , gedefinieerd als restruimte:

$$\begin{aligned} \underline{y}_1 &= \underline{y}_1 \quad + \underline{y}_1 = \underline{y}_1 + \underline{y}_1 + \underline{y}_1 + \underline{y}_1 + \underline{y}_1 + \underline{y}_1 \\ &\quad (\text{kol} + \text{rij} + \text{beh}) \quad R \quad N \quad \text{Kol}^* \quad \text{Rij}^* \quad \text{Beh}^* \quad R \\ \underline{y}_2 &= \underline{y}_2 \quad + \underline{y}_2 \quad (1) \\ &\quad (\text{kol} + \text{rij} + \text{beh}) \quad R \\ \underline{y}_3 &= \underline{y}_3 \quad + \underline{y}_3 \\ &\quad (\text{kol} + \text{rij} + \text{beh}) \quad R \end{aligned}$$

Daarna wordt $\underline{x}$ geprojecteerd op de ruimte kolom + rij + behandeling en op R . Het model van de opbrengstvector $\underline{x}$ was oorspronkelijk:

$$\underline{x} = \underline{x}_N + \underline{x}_{\text{Kol}^*} + \underline{x}_{\text{Rij}^*} + \underline{x}_{\text{Beh}^*} + \underline{x}_R = \underline{x}_{(\text{kol} + \text{rij} + \text{beh})} + \underline{x}_R \quad (2)$$

en wordt thans:

$$\underline{x} = \underline{x}_{(\text{kol} + \text{rij} + \text{beh})} + \beta_1 \underline{y}_{1R} + \beta_2 \underline{y}_{2R} + \beta_3 \underline{y}_{3R} + \underline{x}_T$$

waarin T nu de ruimte is van zuiver toeval.

Door projectie van $\underline{x}$ op R , dus op $\underline{y}_{1R}$, $\underline{y}_{2R}$ en $\underline{y}_{3R}$ ontstaan 3 normaalvergelijkingen, waaruit de β 's kunnen worden opgelost:

$$\begin{aligned} \underline{x} - (\beta_1 \underline{y}_{1R} + \beta_2 \underline{y}_{2R} + \beta_3 \underline{y}_{3R}) &\perp \underline{y}_{1R}, \underline{y}_{2R}, \underline{y}_{3R} \\ &\text{etc.} \end{aligned}$$

The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions. This includes not only sales and purchases but also the various expenses incurred in the course of the business.

It is essential to ensure that all receipts and invoices are properly filed and indexed. This will facilitate the preparation of financial statements and the identification of any discrepancies or errors.

Furthermore, the document emphasizes the need for regular reconciliation of the books. This process involves comparing the internal records with the bank statements to ensure that they are in agreement.

In addition, it is recommended that the business owner should conduct a thorough review of the financial records at the end of each year. This will provide a clear picture of the business's performance and help in making informed decisions for the future.

$$\frac{X^2 + Y^2}{Z^2} = \frac{X^2}{Z^2} + \frac{Y^2}{Z^2}$$

This equation illustrates the principle of the sum of squares, which is a fundamental concept in algebra.

The document also discusses the importance of understanding the relationship between different variables in a system. This is particularly relevant in the context of business operations, where changes in one area can have significant implications for other areas.

$$\frac{d^2y}{dx^2} = -\frac{y}{x^2}$$

This differential equation is a classic example of a second-order linear equation. It has a wide range of applications in physics and engineering, particularly in the study of oscillations and wave motion.

waaruit volgt:

$$\underline{x} \underline{y}_{1R} - \beta_{1\underline{y}_1} \underline{y}_{1R} - \beta_{2\underline{y}_1} \underline{y}_{2R} - \beta_{3\underline{y}_1} \underline{y}_{3R} = 0$$

$$\underline{x} \underline{y}_{2R} - \beta_{1\underline{y}_2} \underline{y}_{1R} - \beta_{2\underline{y}_2} \underline{y}_{2R} - \beta_{3\underline{y}_2} \underline{y}_{3R} = 0$$

$$\underline{x} \underline{y}_{3R} - \beta_{1\underline{y}_3} \underline{y}_{1R} - \beta_{2\underline{y}_3} \underline{y}_{2R} - \beta_{3\underline{y}_3} \underline{y}_{3R} = 0$$

Voor het oplossen van deze normaalvergelijkingen moeten de restvectoren $\underline{y}_{1R}$, $\underline{y}_{2R}$ en $\underline{y}_{3R}$ worden berekend, bovendien de restvector van $\underline{x}$, zodat uit de overeenkomstige schema's en volgens (1) en (2) de kolom-, rij- en behandelingseffecten vermeerderd met het niveau in mindering gebracht moeten worden op de oorspronkelijke vectoren.

Op deze wijze ontstaan per struik:

No	$\underline{y}_{1R}$	$\underline{y}_{2R}$	$\underline{y}_{3R}$	en	$\frac{\underline{x}}{R}$
1	35.5	0.6	-1.0		- 136.9
2	- 3.5	-0.4	-1.0		893.1
3	15.5	-1.4	-3.0	= een matrix Y van (192x3)	653.1
4	109.5	-0.4	-2.0		1933.1
5	53.5	-0.4	4.0		1263.1
⋮	⋮	⋮	⋮		⋮
⋮	⋮	⋮	⋮		⋮
⋮	⋮	⋮	⋮		⋮
192	62.0	0.3	4.0		- 792.0

Het kwadraat van de lengte van $\underline{x}_R$ is:

$$(136.9^2 + 893.1^2 + 653.1^2 + 1933.1^2 + 1263.1^2 + \dots + 792.0^2) = 78494090 =$$

som van kwadraten voor rest met 192 dimensies.

1. The first part of the document is a list of the names of the members of the committee.

2. The second part of the document is a list of the names of the members of the committee.

3. The third part of the document is a list of the names of the members of the committee.

4. The fourth part of the document is a list of the names of the members of the committee.

5. The fifth part of the document is a list of the names of the members of the committee.

6. The sixth part of the document is a list of the names of the members of the committee.

Year	Name	Address	City	State	Zip
1981	John Doe	123 Main St	New York	NY	10001
1982	Jane Smith	456 Elm St	Los Angeles	CA	90001
1983	Robert Johnson	789 Oak St	Chicago	IL	60601
1984	Mary White	101 Pine St	San Francisco	CA	94101
1985	David Brown	202 Cedar St	Houston	TX	77001
1986	Elizabeth Green	303 Birch St	Phoenix	AZ	85001
1987	Michael Black	404 Maple St	Philadelphia	PA	19101
1988	Sarah Lee	505 Walnut St	San Diego	CA	92101
1989	James King	606 Spruce St	Portland	OR	97201
1990	Patricia Hill	707 Ash St	Seattle	WA	98101
1991	Christopher Scott	808 Hickory St	Denver	CO	80201
1992	Nancy Adams	909 Cypress St	San Jose	CA	95101
1993	Daniel Taylor	1010 Dogwood St	San Antonio	TX	78201
1994	Karen Baker	1111 Magnolia St	San Jose	CA	95101
1995	Steven Garcia	1212 Sycamore St	San Jose	CA	95101
1996	Michelle Carter	1313 Redwood St	San Jose	CA	95101
1997	Andrew Evans	1414 Juniper St	San Jose	CA	95101
1998	Stephanie King	1515 Fir St	San Jose	CA	95101
1999	Gregory Hill	1616 Hemlock St	San Jose	CA	95101
2000	Christina Scott	1717 Spruce St	San Jose	CA	95101
2001	Timothy Adams	1818 Cedar St	San Jose	CA	95101
2002	Rebecca Baker	1919 Birch St	San Jose	CA	95101
2003	Jonathan Carter	2020 Pine St	San Jose	CA	95101
2004	Kimberly Evans	2121 Oak St	San Jose	CA	95101
2005	Christopher King	2222 Elm St	San Jose	CA	95101
2006	Michelle Hill	2323 Maple St	San Jose	CA	95101
2007	Gregory Scott	2424 Walnut St	San Jose	CA	95101
2008	Stephanie Adams	2525 Spruce St	San Jose	CA	95101
2009	Andrew Baker	2626 Cedar St	San Jose	CA	95101
2010	Stephanie King	2727 Birch St	San Jose	CA	95101
2011	Gregory Hill	2828 Pine St	San Jose	CA	95101
2012	Christina Scott	2929 Oak St	San Jose	CA	95101
2013	Timothy Adams	3030 Elm St	San Jose	CA	95101
2014	Rebecca Baker	3131 Maple St	San Jose	CA	95101
2015	Jonathan Carter	3232 Walnut St	San Jose	CA	95101
2016	Kimberly Evans	3333 Spruce St	San Jose	CA	95101
2017	Christopher King	3434 Cedar St	San Jose	CA	95101
2018	Michelle Hill	3535 Birch St	San Jose	CA	95101
2019	Gregory Scott	3636 Pine St	San Jose	CA	95101
2020	Stephanie Adams	3737 Oak St	San Jose	CA	95101
2021	Andrew Baker	3838 Elm St	San Jose	CA	95101
2022	Stephanie King	3939 Maple St	San Jose	CA	95101
2023	Gregory Hill	4040 Walnut St	San Jose	CA	95101
2024	Christina Scott	4141 Spruce St	San Jose	CA	95101
2025	Timothy Adams	4242 Cedar St	San Jose	CA	95101
2026	Rebecca Baker	4343 Birch St	San Jose	CA	95101
2027	Jonathan Carter	4444 Pine St	San Jose	CA	95101
2028	Kimberly Evans	4545 Oak St	San Jose	CA	95101
2029	Christopher King	4646 Elm St	San Jose	CA	95101
2030	Michelle Hill	4747 Maple St	San Jose	CA	95101
2031	Gregory Scott	4848 Walnut St	San Jose	CA	95101
2032	Stephanie Adams	4949 Spruce St	San Jose	CA	95101
2033	Andrew Baker	5050 Cedar St	San Jose	CA	95101
2034	Stephanie King	5151 Birch St	San Jose	CA	95101
2035	Gregory Hill	5252 Pine St	San Jose	CA	95101
2036	Christina Scott	5353 Oak St	San Jose	CA	95101
2037	Timothy Adams	5454 Elm St	San Jose	CA	95101
2038	Rebecca Baker	5555 Maple St	San Jose	CA	95101
2039	Jonathan Carter	5656 Walnut St	San Jose	CA	95101
2040	Kimberly Evans	5757 Spruce St	San Jose	CA	95101
2041	Christopher King	5858 Cedar St	San Jose	CA	95101
2042	Michelle Hill	5959 Birch St	San Jose	CA	95101
2043	Gregory Scott	6060 Pine St	San Jose	CA	95101
2044	Stephanie Adams	6161 Oak St	San Jose	CA	95101
2045	Andrew Baker	6262 Elm St	San Jose	CA	95101
2046	Stephanie King	6363 Maple St	San Jose	CA	95101
2047	Gregory Hill	6464 Walnut St	San Jose	CA	95101
2048	Christina Scott	6565 Spruce St	San Jose	CA	95101
2049	Timothy Adams	6666 Cedar St	San Jose	CA	95101
2050	Rebecca Baker	6767 Birch St	San Jose	CA	95101
2051	Jonathan Carter	6868 Pine St	San Jose	CA	95101
2052	Kimberly Evans	6969 Oak St	San Jose	CA	95101
2053	Christopher King	7070 Elm St	San Jose	CA	95101
2054	Michelle Hill	7171 Maple St	San Jose	CA	95101
2055	Gregory Scott	7272 Walnut St	San Jose	CA	95101
2056	Stephanie Adams	7373 Spruce St	San Jose	CA	95101
2057	Andrew Baker	7474 Cedar St	San Jose	CA	95101
2058	Stephanie King	7575 Birch St	San Jose	CA	95101
2059	Gregory Hill	7676 Pine St	San Jose	CA	95101
2060	Christina Scott	7777 Oak St	San Jose	CA	95101
2061	Timothy Adams	7878 Elm St	San Jose	CA	95101
2062	Rebecca Baker	7979 Maple St	San Jose	CA	95101
2063	Jonathan Carter	8080 Walnut St	San Jose	CA	95101
2064	Kimberly Evans	8181 Spruce St	San Jose	CA	95101
2065	Christopher King	8282 Cedar St	San Jose	CA	95101
2066	Michelle Hill	8383 Birch St	San Jose	CA	95101
2067	Gregory Scott	8484 Pine St	San Jose	CA	95101
2068	Stephanie Adams	8585 Oak St	San Jose	CA	95101
2069	Andrew Baker	8686 Elm St	San Jose	CA	95101
2070	Stephanie King	8787 Maple St	San Jose	CA	95101
2071	Gregory Hill	8888 Walnut St	San Jose	CA	95101
2072	Christina Scott	8989 Spruce St	San Jose	CA	95101
2073	Timothy Adams	9090 Cedar St	San Jose	CA	95101
2074	Rebecca Baker	9191 Birch St	San Jose	CA	95101
2075	Jonathan Carter	9292 Pine St	San Jose	CA	95101
2076	Kimberly Evans	9393 Oak St	San Jose	CA	95101
2077	Christopher King	9494 Elm St	San Jose	CA	95101
2078	Michelle Hill	9595 Maple St	San Jose	CA	95101
2079	Gregory Scott	9696 Walnut St	San Jose	CA	95101
2080	Stephanie Adams	9797 Spruce St	San Jose	CA	95101
2081	Andrew Baker	9898 Cedar St	San Jose	CA	95101
2082	Stephanie King	9999 Birch St	San Jose	CA	95101
2083	Gregory Hill	10000 Pine St	San Jose	CA	95101

1. The first part of the document is a list of the names of the members of the committee.

2. The second part of the document is a list of the names of the members of the committee.

Nu is in matrix-notatie

$$Y\hat{\beta} = x_R$$

en

$$Y'Y\hat{\beta} = Y'x_R$$

noemen we nu $Y'Y = A =$ de matrix van inproducten
en $Y'x_R =$ de kolom van inproducten.

Het inproduct van bijvoorbeeld y_{1R} en y_{2R} is:

$$35.5 \times 0.6 + 3.5 \times 0.4 - 15.5 \times 1.4 - 0.4 \times 109.5 + 0.3 \times 62.0 = 110.30$$

dan is weer in matrix-notatie:

$$\begin{pmatrix} 689702.20 & 110.30 & 20501.16 \\ 110.30 & 150.60 & 235.30 \\ 20501.16 & 235.30 & 4498.36 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} \hat{\beta}_1 \\ \hat{\beta}_2 \\ \hat{\beta}_3 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 2711850.74 \\ -14081.10 \\ 107627.95 \end{pmatrix}$$

A β Y'x_R

en het rekenschema wordt:

689702.20	110.30	20501.16	2711850.74	1	0	0
	150.60	235.30	-14081.10	0	1	0
		4498.36	107627.95	0	0	1
				I = eenheidsmatrix		

A Y'x_R

met de methode van choleski ontstaat hieruit:

830.483	0.133	24.686	3265.390	0.0012		
	12.271	18.908	-1182.903	0	0.0815	
		59.426	831.031	-0.0005	-0.0259	0.0168
				D		

DY'x_R D

10/10/2010

10/10/2010 10/10/2010 10/10/2010 10/10/2010

10/10/2010 10/10/2010 10/10/2010 10/10/2010

10/10/2010 10/10/2010 10/10/2010 10/10/2010

10/10/2010

10/10/2010 10/10/2010 10/10/2010 10/10/2010

10/10/2010 10/10/2010 10/10/2010

10/10/2010 10/10/2010 10/10/2010 10/10/2010

10/10/2010 10/10/2010 10/10/2010 10/10/2010

10/10/2010 10/10/2010 10/10/2010 10/10/2010

10/10/2010 10/10/2010 10/10/2010 10/10/2010

10/10/2010 10/10/2010 10/10/2010

10/10/2010 10/10/2010 10/10/2010

10/10/2010 10/10/2010 10/10/2010 10/10/2010

waarin

$$T'T = A$$

en

$$D'D = A^{-1}$$

dan is

$$\hat{\beta} = A^{-1}Y'x_R = D'DY'x_R$$

(nota Kamil no.140 dd.25-7-1962)

zodat

$$\begin{aligned}\hat{\beta}_1 &= 0.0012 \times 3265.390 - 0 \times 1182.903 - 0.0005 \times 831.031 = 3.5030 \\ \hat{\beta}_2 &= 0 \times 3265.390 - 0.0815 \times 1182.903 - 0.0259 \times 831.031 = -117.9303 \\ \hat{\beta}_3 &= 0 \times 3265.390 - 0 \times 1182.903 + 0.0168 \times 831.031 = 13.9613\end{aligned}$$

Het kwadraat van de lengte van de projectie van $\underline{x}$ op $\underline{y}_1 + \underline{y}_2 + \underline{y}_3$

bedraagt:

$$Y'x_R D'D Y'x_R = 2711850.74 \times 3.5030 + 14081.10 \times (-117.9303) + 107627.95 \times 13.9613 = 12662827.59$$

zodat de som van kwadraten voor zuiver toeval na regressie wordt:

$$\frac{x_T^2}{T} = \frac{x_R^2}{R} - \text{kwadraatprojectie} = 78494090 - 12662827.59 = 65831262.41$$

$$\text{met dimensie} \quad 182 - 3 = 179$$

en

$$s(\sigma^2) = \frac{65831262.41}{179} = 367772.42 = s^2$$

$$s = 606.44$$

De toets op de $\hat{\beta}$'s significant van '0' verschillen kan direct worden uit-

10/10

10/10

10/10

10/10

10/10 (10/10) (10/10)

10/10

10/10 (10/10) (10/10) (10/10) (10/10) (10/10) (10/10) (10/10) (10/10) (10/10) (10/10)

10/10 (10/10) (10/10) (10/10) (10/10) (10/10) (10/10) (10/10) (10/10) (10/10) (10/10)

10/10

10/10 (10/10) (10/10) (10/10) (10/10) (10/10) (10/10) (10/10) (10/10) (10/10) (10/10)

10/10 (10/10) (10/10) (10/10) (10/10) (10/10) (10/10) (10/10) (10/10) (10/10) (10/10)

10/10 (10/10) (10/10) (10/10) (10/10) (10/10) (10/10) (10/10) (10/10) (10/10) (10/10)

10/10 (10/10) (10/10) (10/10) (10/10) (10/10) (10/10) (10/10) (10/10) (10/10) (10/10)

10/10 (10/10) (10/10) (10/10) (10/10) (10/10) (10/10) (10/10) (10/10) (10/10) (10/10)

10/10

10/10 (10/10) (10/10) (10/10) (10/10) (10/10) (10/10) (10/10) (10/10) (10/10) (10/10)

gevoerd met:

$$F_{179}^1 = \frac{\left[A^{-1} Y' x_R \right]^2}{a_{ii} S(\sigma^2)} = \frac{\hat{\beta}_i^2}{a_{ii} S(\sigma^2)}$$

waarin a_{ii} = diagonaal element van A^{-1} (inverse matrix van A), te berekenen uit D:

$$\begin{aligned} a_{11} &= 0.0012^2 + 0.0005^2 = 0.169 \times 10^{-5} \\ a_{22} &= 0.0815^2 + 0.0259^2 = 0.00731 \\ a_{33} &= 0.0168^2 = 0.00028 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} F_{179}^1 \text{ voor } \hat{\beta}_1 &= \frac{3.5030^2}{0.169 \times 10^{-5} \times S(\sigma^2)} = 19.74 \quad \text{met} \quad P < 0.001 \\ \hat{\beta}_2 &= \frac{117.9303^2}{0.00731 \times S(\sigma^2)} = 5.17 \quad \text{met} \quad P < 0.05 \\ \hat{\beta}_3 &= \frac{13.9613^2}{0.00028 \times S(\sigma^2)} = 1.89 \quad \text{met} \quad P < 0.05 \end{aligned}$$

Het blijkt, dat $\hat{\beta}_1$ en $\hat{\beta}_2$ significant van '0' verschillen, indien $\alpha = 0.05$, dus kan op de behandelingsgemiddelden van $\underline{x}$ een correctie voor $\underline{y}_1$ en $\underline{y}_2$ in rekening worden gebracht.

De invloed van $\underline{y}_3$ (= aantal éénjarige takken) kan met een risico van 5% verwaarloosd worden.

De correctieterm wordt berekend uit:

$$- \sum_i \beta_i y_{i \text{ Beh}^*}$$

en het behandelingsgemiddelde na correctie wordt: (zie ook schema 1, 2 en 3)

Behandeling	Gem.	β_1	$y_{1 \text{ Beh}^*}$	β_2	$y_{2 \text{ Beh}^*}$	Beh.gem.na correctie
A	1608.3	-3.5030	x14.7	+117.9303	x0.2	= 1.580 kg
B	1790.3	+3.5030	x 3.1	+117.9303	x0.0	= 1.801 kg
C	1562.0	+3.5030	x 1.8	-117.9303	x0.1	= 1.557 kg
D	1535.4	+3.5030	x 9.8	-117.9303	x0.2	= 1.546 kg

at the end of the line, the line is not a straight line, but a curve.

For the first time, the line is not a straight line, but a curve. The line is not a straight line, but a curve.

at the end of the line, the line is not a straight line, but a curve.

at the end of the line, the line is not a straight line, but a curve.

at the end of the line, the line is not a straight line, but a curve.

at the end of the line, the line is not a straight line, but a curve.

at the end of the line, the line is not a straight line, but a curve.

at the end of the line, the line is not a straight line, but a curve.

at the end of the line, the line is not a straight line, but a curve.

at the end of the line, the line is not a straight line, but a curve.

at the end of the line, the line is not a straight line, but a curve.

at the end of the line, the line is not a straight line, but a curve.

at the end of the line, the line is not a straight line, but a curve.

at the end of the line, the line is not a straight line, but a curve.

at the end of the line, the line is not a straight line, but a curve.

at the end of the line, the line is not a straight line, but a curve.

Van belang is tenslotte het verschil tussen de berekeningsgemiddelden A, B, C en D ná correctie van $\underline{y}_1$ en $\underline{y}_2$.

Om dit te toetsen wordt als nulhypothese gesteld:

H_0 : 'er is géén verschil tussen de berekeningsgemiddelden'

en indien H_0 geldt, verandert de ruimte van zuiver behandelingseffect in een toevalsruimte en het Latijnse vierkant gaat over in een schema met een 2 klassen indeling naar rijen en kolommen

De gehele bewerking moet nu worden herhaald voor de twee-klassen indeling dus zonder behandelingseffecten, er moeten weer normaal vergelijkingen worden opgelost om de nieuw β 's te kunnen bepalen, en dus de nieuwe restvectoren te berekenen volgens:

$$\frac{\underline{x}}{R'} = \frac{\underline{x}}{N} - \frac{\underline{x}}{Kol^*} - \frac{\underline{x}}{Rij^*} \quad (3)$$

en

$$\underline{y}_{1R'} = \underline{y}_1 - \underline{y}_{1N} - \underline{y}_{1Kol^*} - \underline{y}_{1Rij^*} \quad (4)$$

etc.

De vectoren $\underline{y}$ worden weer ontbonden in 2 loodrechte componenten, één in de ruimte rij + kolom en één in de ruimte hier loodrecht op, in R' , welke nu indien H_0 geldt een andere restruimte is dan R .

Daarna projectie van $\underline{x}$ op deze ruimten, en

$$\underline{x} = \frac{\underline{x}}{N} + \frac{\underline{x}}{Kol^*} + \frac{\underline{x}}{Rij^*} + \beta_1' \underline{y}_{1R'} + \beta_2' \underline{y}_{2R'} + \beta_3' \underline{y}_{3R'} + \frac{\underline{x}}{T'}$$

De nieuwe restvectoren van $\underline{x}$ en $\underline{y}$ ontstaan volgens (3) en (4) door uit de respectievelijke schema's nu de kolom + rijeffecten vermeerderd met het niveau

... from ...

$$\frac{1}{2} \dots$$

... and ...

... the ...

... the ...

... the ...
... the ...
... the ...

$$\frac{1}{2} \dots$$

...

...

$$\frac{1}{2} \dots$$

...

... the ...
... the ...

... the ...

... the ...

... the ...
... the ...

in mindering te brengen op de oorspronkelijke vectoren:

No	$Y_{1R'}$	$Y_{2R'}$	$Y_{3R'}$	$x_{R'}$
1	50.2	0.8	-0.1	- 152.6
2	11.2	-0.2	-0.1	877.4
3	30.2	-1.2	-2.1	637.4
4	124.2	-0.2	-1.1	1917.4
5	68.2	-0.2	4.9	1247.4
⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
192	76.7	0.1	4.9	- 807.7

Het rekenschema wordt nu

705285.36	237.46	21317.86	2723186.06	1	0	0
	151.09	246.32	-12518.58	0	1	0
		4548.27	104566.12	0	0	1
	A		$Y'x_{R'}$			I
839.813	0.283	25.384	3242.610	0.0012		
	12.289	19.459	-1093.355	0	0.0814	
		59.374	733.171	-0.0005	-0.0267	0.0168
	T		$DY'x_{R'}$			D

en

$$\hat{\beta}'_1 = 0.0012 \times 3242.610 - 0 \times 1093.355 - 0.0005 \times 733.171 = 3.5245$$

$$\hat{\beta}'_2 = 0 \times 3242.610 - 0.0814 \times 1093.355 - 0.0267 \times 733.171 = -108.5748$$

$$\hat{\beta}'_3 = 0 \times 3242.610 - 0 \times 1093.355 + 0.0168 \times 733.171 = 12.3173$$

De bijbehorende kwadraatprojectie:

$$3.5245 \times 3242.610 + 108.5748 \times 1093.355 + 12.3173 \times 733.171 = 12245045.76$$

en $x_{R'}^2 = 80394836.28$

ANALISIS KUALITAS AIR

No	Parameter	Nilai	Standar
1	pH	7,2	6,5 - 8,5
2	DO	4,5	2 - 8
3	BOD	1,2	0 - 5
4	COD	15	0 - 25
5	TSS	10	0 - 50
6	Ammonia	0,5	0 - 1
7	Nitrat	10	0 - 50
8	Nitrit	0,2	0 - 1
9	Phospor	0,5	0 - 1
10	Sulfida	0,1	0 - 0,5
11	Salinitas	10	0 - 30
12	Kelembaban	85	70 - 90
13	Kecepatan Angin	10	0 - 20
14	Arus	0,5	0 - 1
15	Waktu	10	0 - 20
16	Waktu	10	0 - 20
17	Waktu	10	0 - 20
18	Waktu	10	0 - 20
19	Waktu	10	0 - 20
20	Waktu	10	0 - 20

Analisis kualitas air dilakukan dengan menggunakan alat ukur yang telah disediakan. Hasil analisis menunjukkan bahwa kualitas air di lokasi penelitian masih tergolong baik. Hal ini dapat dilihat dari nilai-nilai parameter yang diukur, yang masih berada dalam batas-batas normal. Namun demikian, perlu dilakukan pemantauan secara berkala untuk memastikan kualitas air tetap terjaga.

in mindering te brengen op de oorspronkelijke vectoren:

No	$y_{1R'}$	$y_{2R'}$	$y_{3R'}$	$x_{R'}$
1	50.2	0.8	-0.1	- 152.6
2	11.2	-0.2	-0.1	877.4
3	30.2	-1.2	-2.1	637.4
4	124.2	-0.2	-1.1	1917.4
5	68.2	-0.2	4.9	1247.4
⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
192	76.7	0.1	4.9	- 807.7

Het rekenschema wordt nu

705285.36	237.46	21317.86	2723186.06	1	0	0
	151.09	246.32	-12518.58	0	1	0
		4548.27	104566.12	0	0	1
	A		$Y'x_{R'}$			I
839.813	0.283	25.384	3242.610	0.0012		
	12.289	19.459	-1093.355	0	0.0814	
		59.374	733.171	-0.0005	-0.0267	0.0168
	T		$DY'x_{R'}$			D

en

$$\hat{\beta}'_1 = 0.0012 \times 3242.610 - 0 \times 1093.355 - 0.0005 \times 733.171 = 3.5245$$

$$\hat{\beta}'_2 = 0 \times 3242.610 - 0.0814 \times 1093.355 - 0.0267 \times 733.171 = -108.5748$$

$$\hat{\beta}'_3 = 0 \times 3242.610 - 0 \times 1093.355 + 0.0168 \times 733.171 = 12.3173$$

De bijbehorende kwadraatprojectie:

$$3.5245 \times 3242.610 + 108.5748 \times 1093.355 + 12.3173 \times 733.171 = 12245045.76$$

en $x_{R'}^2 = 80394836.28$

Zodat, indien H_0 juist is, de som van kwadraten voor toeval na regressie wordt:

$$80394836.28 - 12245045.76 = 68149790.52 = x_{T'}^2,$$

met dimensie: 182

Aangezien de som van kwadraten voor zuiver toeval x_T^2 in het voorgaande berekend werd: 65831262.41 met dimensie 179, moet, indien H_0 geldt, $x_{T'}^2 - x_T^2$ ook een som van kwadraten voor toeval zijn met dimensie 3.

Uit de F toets:

$$\frac{(x_{T'}^2 - x_T^2)/3}{x_T^2/179} = \frac{2318528.11/3}{367772.42} = 2.10$$

met een overschrijdingskans van ongeveer 10% volgt:

Conclusie:

De nulhypothese: 'er is géén verschil tussen de beregeningsgeriddelden' wordt niet verworpen, dat wil zeggen na correctie van de beregeningsgemiddelden op aantal trossen en aantal gestel takken per struik kan tussen de trappen A, B, C en D géén significant verschil worden aangetoond.

De variatie coëfficiënt bedraagt tenslotte:

$$\frac{606.44}{16.24} = 37.34$$

In tegenstelling met het rode-bessen proefveld van 1962, waarbij de variatie coëfficiënt op 19.69 werd berekend, ligt deze aan de hoge kant. Dit kan eventueel worden toegeschreven aan onder andere het snoeien, invloed van de zeer strenge winter 1962/1963 en heterogeniteit van de ontwikkeling van de struik.

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

$$\frac{1}{2} \left(\frac{1}{2} + \frac{1}{2} \right) = \frac{1}{2}$$

... ..

... ..

... ..

... ..

...

... ..